

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Udenrigsminister Lene Espersen
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K

Hermed fremsendes svar på spørgsmål nr. 106-112 stillet af Europa-udvalget efter ønske fra Bjarne Laustsen (S) den 13. juli 2010.

Med venlig hilsen

Charlotte Sahl-Madsen

12. august 2010
Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtuv@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 09-073707
Dok nr. 1478656
Side 1/1

Spørgsmål nr. 106 -112 (alm. del) stillet af Europaudvalget efter ønske fra Bjarne Laustsen (S) den 13. juli 2010 til udenrigsministeren.

Spørgsmål 106

Fra hvornår og for hvilket tidsrum er udnyttelsen af forskningsreaktoren ITER forudset?

Svar

Ifølge det senest opdaterede scenarie – foretaget af den europæiske ITER organisation (F4E) i marts 2010 - regner man med, at der fra 2020 kan foretages forsøg med almindelig brint og at der fra midten af 2026 kan foretages mere avancerede forsøg på en fuldt udviklet maskine. Derefter skal der køres forsøg frem til 2040.

Spørgsmål 107

Er Danmark indtrådt i den planlagte EU-task-force, som skal gennemgå økonomien og styringen af ITER?

Svar

På foranledning af det spanske EU-formandskab blev der i slutningen af maj 2010 etableret en task force med deltagelse af alle medlemslande. Task Forcen havde til formål at identificere bæredygtige finansielle løsninger for EU's deltagelse i ITER projektet.

Task forcen har afholdt 4 møder i juni 2010. Det sidste den 25. juni 2010.

Efter det sidste møde i task forcen den 25. juni 2010 fremlagde det spanske formandskab et forslag til rådskonklusioner, som vedrører 1) omkostningskontrol og inddæmning af udgifter, 2) Styring og ledelse, 3) Rapportering og review, 4) Finansiering. Rådskonklusionerne blev vedtaget den 12. juli 2010 med dansk støtte.

Et væsentligt element er, at F4E mindst en gang om året skal rapportere til Ministerrådet om, hvilke "cost containment" foranstaltninger og andre spareplaner, der er gennemført.

Rådskonklusionerne indeholder endvidere en opfordring til Kommissionen om at fremkomme med forslag på november mødet om, hvordan samspillet mellem medlemslandene, Kommissionen og F4E kan forbedres, ligesom man anmoder F4E om snarest at komme med oplæg til en bedre organisationsstruktur og andre nødvendige tilpasninger til en succesfuld gennemførelse af projektet.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 09-073707
Dok nr. 1478656
Side 1/1

Spørgsmål 108

Vil ministeren bedømme omkostningsniveauet for ITER, idet ITER handler om et forehavende, som ligger inden for grundforskningens område, og idet ITER foreløbig må anses for en tvivlsom succes?

Svar

ITER projektet er et meget ambitiøst, perspektivrigt og vanskeligt projekt. Det betyder, at der er tale om et meget stort projekt med et stort budget. Og der er samtidig tale om et projekt som, hvis det lykkes, vil kunne have en meget stor effekt på verdens samlede energiforbrug. Derfor er det et projekt som kun kan lade sig gøre gennem et internationalt samarbejde i EU og med en lang række andre lande i verden.

Regeringen finder det naturligvis yderst utilfredsstillende med den voldsomme udvikling i omkostningerne til ITER, og den danske regering forudsætter fremadrettet, at opførelsen af ITER skal hvile på en realistisk finansiering, en effektiv omkostningskontrol og en forsvarlig tidsplanlægning.

Oprindeligt var de samlede opførelsesomkostninger efter 2001-designet beregnet til 5,9 mia. Euro (2008-priser), hvoraf den europæiske del udgjorde 2,7 mia. Euro (2008-priser) svarende til 5/11 eller 45,5 pct. af de totale ITER-konstruktionsomkostninger.

Ifølge det nye design er de totale ITER konstruktionsomkostninger for EU senest blevet estimeret til 7,2 mia. Euro (2008-priser), idet medlemslandene efterfølgende er blevet enige om at sætte et loft på 6,6 mia. Euro.

De meromkostninger, som ikke er afledt af revurderingen – altså primært stigninger i lønomkostninger og på energi samt råvarer er skønnet til at udgøre 38 pct af samtlige meromkostninger.

Jeg kan i øvrigt henvise til svaret på spørgsmål 105.

Spørgsmål 109

Støtter regeringen muligheden for en finansiering af udgiftsstigningerne til ITER gennem et lån i den Europæiske Investeringsbank eller gennem en omprioritering af de eksisterende midler?

Svar

Regeringen anser det ikke for realistisk med en meget massiv anvendelse af den Europæiske Investeringsbank (EIB) til finansieringen af ITER, da en sådan långivning (langsigtet) i sagens natur skal tilbagebetales på et tidspunkt. Derimod vil EIB kunne bidrage med et kassekredit-lignende arrangement (kortsigtet) til finansieringen af de 1,4 mia. Euro, som skal findes i 2012 og 2013.

Spørgsmål 110

Hvilke optimeringsbehov ser ministeren i forbindelse med det europæiske fællesforetagende for ITER og fusionsenergi, Fusion for Energy, (F4E)?

Svar

Med hensyn til ledelse mener jeg, at F4E organisationen skal ændres så den bliver i stand til at opfylde dens mål, som primært er at være et ”procurement agency”, dvs. at placere og indgå kontrakter med den europæiske industri.

Topledelsen skal være koncentreret om denne opgave og samtidig styrke samarbejdet med den internationale ITER organisation og de andre parters nationale ITER organisationer.

Procedurereglerne skal modificeres og tilpasses industriens forhold og behov. Hidtil har man anvendt Kommissionens regler, som er meget stive og bureaukratiske. Derfor er sigtet med de nye regler, at det skal være procedurer, standarder osv. som har vist sig at virke i industri og privat anlægsvirksomhed.

Desuden skal dialogen mellem F4E, bestyrelsen og Kommissionen styrkes.

Hvad angår styringen, skal F4E både styrkes operationelt og strategisk, således at der skabes en stærk og sammenhængende styring.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 3/3

Spørgsmål 111

Eksisterer der nationale underorganisationer til det europæiske fællesforetagende for ITER, Fusion for Energi, (F4E)?

Svar

Der findes ikke nationale underorganisationer til F4E.

Forsknings- og Innovationsstyrelsen er i Danmark ansvarlig for den danske administration og er repræsenteret i F4E's bestyrelse. Hvert land og Kommissionen er repræsenteret i bestyrelsen. Beslutninger kan træffes ved afstemninger, hvor landene har forskellige ”vægte”. De fleste lande, inkl. Danmark har 2 stemmer. De fire store lande og Euratom (Kommissionen) har 5 stemmer. Der afholdes normalt 3- 4 bestyrelsesmøder om året.

Bestyrelsen har også udpeget en ”Executive Committee” på 13 medlemmer, som Risø DTU er medlem af. Komiteens hovedopgave er at sikre, at F4E overholder alle formaliteter i forbindelse med tildeling af kontrakter. Det vil primært sige overholdelse af EU's udbudsregler ved indgåelse af kontrakter med den europæiske industri.

Spørgsmål 112

Hvilke følger har EU-revisionens kritik af økonomistyringen for ITER-programmet haft ud over direktør Didier Gambiers afgang?

Svar

Der vil fremadrettet blive indført det paradigme, at ITER designet skal tilpasses budgettet og ikke omvendt. F4E skal udarbejde en plan for inddæmning af udgifter, der både skal sikre tilstrækkelige reserver og gennemføre yderligere besparelser, hvor det er muligt. Planen skal forelægges Konkurrencerådet så hurtigt som muligt og senest på rådsmødet den 26. november 2010.

Desuden vil Rådet anmode F4E om at implementere overvågning og kontrolsystemer, der skal certificeres af eksterne revisorer. Bl.a. med henblik herpå har F4E's bestyrelse på mødet den 9. og 10. juni 2010 etableret en "Audit Committee", som løbende skal rapportere til bestyrelsen fra juli 2010.

Endelig skal nævnes, at den japanske generaldirektør for den internationale ITER organisation er fratrådt, og en ny er udpeget.